

TES
GERITSEN

UMRETI
PONOVO

Preveo
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala

Tess Gerritsen

DIE AGAIN

Copyright © 2014 by Tess Gerritsen

Translation copyright © 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

Levini

JEDAN

DELTA REKE OKAVANGO, BOCVANA

Primećujem ga na prvim, kosim jutarnjim zracima svetla, iako je jedva vidljiv, kao vodeni žig, utisnut u pojas ogolele zemlje. Da je podne, kada afričko sunce žestoko pritiska, vrelo i jarko, možda bih ga potpuno previdela, ali sada je jutro, kada i najbliže ulegnuće stvara senku, i dok izlazim iz šatora, taj usamljeni otisak šape privlači mi pogled. Čučim pored njega i naglo me obuzima jeza pošto shvatam da nas je, dok smo spavali, štitilo samo tanko platno.

Ričard izlazi iz šatora i zadovoljno stenje dok se ispravlja i tegli, udiše mirise rosne trave, dima i doručka koji se sprema na logorskoj vatri. Mirise Afrike. Ova avantura je Ričardov san; oduvek je bila Ričardov san, a ne moj. Ja sam večito vedra i na sve spremna devojkica, čiji podrazumevani odgovor glasi: *Naravno, dušo*. Čak i kada to znači putovanje dugo dvadeset tri sata, tri aviona, od Londona preko Johanesburga do Mauna, a onda u divljinu, gde je poslednji avion škripava krtinja kojom upravlja mamurni pilot. Čak i kada to znači dve nedelje u šatoru, rasterivanje komaraca i piškenje u žbunju.

Čak i kada bi to možda značilo moju smrt, o čemu razmišljam dok zurim u otisak, utisnut u zemlju jedva metar od mesta gde smo Ričard i ja sinoć spavali.

„Kakav mirisan vazduh, Mili!“, oduševljava se Ričard. „Nigde na svetu ne miriše ovako!“

„Dolazio je lav“, kažem ja.

„Kad bih samo mogao da ga sipam u flašu i ponese kući. Kakav bi to suvenir bio. Miris afričke divljine!“

On me ne sluša. Previše je opijen Afrikom, previše se uneo u svoju fantaziju velikog belog avanturiste, gde je sve *sjajno* i *čudesno*, čak i sinoćna večera, pasulj sa slaninom iz konzerve, koju je opisao kao „najčudesniji obrok u životu!“

Ja ponavljam, glasnije: „Ričarde, sinoć je ovde bio lav. Odmah pored šatora. Mogao je da ga pokida i uđe.“ Želim da ga uzbunim, želim da kaže: *Gospode, Mili, to nije šala*.

Umesto toga, on opušteno dovikuje najbližim članovima naše grupe: „Hej, dođite da vidite! Sinoć je ovde bio lav!“

Prve nam se pridružuju dve devojke iz Kejptauna, koje su šator razapele pored nas. Silvija i Vivijan imaju holandska prezimena koja ne umem ni da napišem ni da izgovorim. Obema je dvadesetak godina, preplanule su, dugonoge i plavokose, i isprva nisam uspevala da ih razlikujem, sve dok Silvija napokon nije prasnula: „Pa dobro, Mili, nismo mi blizakinje! Zar ne vidiš da Vivijan ima plave oči a ja zelene?“ Dok devojke kleče s obe moje strane da osmotre otisak šape, ja primećujem i da mirišu drugačije. Plavokosa Vivijan miriše na slatku travu, na svež, čist miris mladosti. Silvija miriše na losion od citronele, kojim se večito maže da otera komarce zato što su veštačka sredstva *otrovna*. *Ti to znaš, zar ne?* Okružile su me, kao plavokose korice knjiga, i ja primećujem da Ričard ponovo posmatra Silvijin duboki dekolte na kratkoj majičici. Prilično je razgolićena za osobu koja se toliko pomno maže sredstvom protiv komaraca. Naravno, i Eliot nam se brzo pridružuje. On

nikad nije daleko od plavuša, koje je upoznao pre samo nekoliko nedelja u Kejptaunu. Od tada ih prati, kao verno kuće, u nadi da će dobiti neku mrvicu pažnje.

„Je li to svež otisak?“, pita Eliot. Zvuči zabrinuto. Bar neko deli moju uznemirenost.

„Juče ga nisam video“, kaže Ričard. „Lav je sigurno prošao sinoć. Zamisli da te pritera i da naletiš na njega.“ Onda riče kao lav, pa onda oponaša zamah kandže i Eliot se trza unazad. Na to se Ričard i plavuše smeju, zato što Eliot svima služi za zabavu, strašljivi Amerikanac, sa džepovima prepunim papirnih maramica i spreja protiv insekata, krema za sunce i sredstava za dezinfekciju, tableta protiv alergije, tableta joda i svega drugog neophodnog za preživljavanje.

Ja se ne smejem zajedno sa njima. „Neko je mogao da strada“, primećujem.

„Ali tako ti je to na pravom safariju, zar ne?“, kaže Silvija vedro. „Ovde u divljini ima lavova.“

„Ne deluje mi kao posebno velik lav“, kaže Vivijan, pošto se nagnula da osmotri otisak. „Možda je ženka, šta mislite?“

„I mužjak i ženka mogu da ubiju čoveka“, kaže Eliot.

Silvija ga šaljivo pljeska po ramenu. „Jao, da se ti to nisi uplašio?“

„Ne. Ne, samo sam mislio da Džoni preteruje kada nam je prvog dana održao onaj govor. *Ostanite u džipu. Ostanite u šatoru. Inače ćete stradati.*“

„Eliote, ako želiš da budeš savršeno bezbedan, možda je trebalo da odeš u zoo-vrt“, kaže Ričard i plavuše se smeju na njegovu zajedljivu opasku. Svi se dive Ričardu, alfa mužjaku. Baš kao junaci o kojima piše u svojim romanima, on je čovek koji vodi glavnu reč i koji će na kraju sve da spase. Ili bar misli da je takav. Tu u divljini on je samo još jedan neiskusni Londonac, a ipak uspeva da zvuči kao stručnjak za preživljavanje. I to mi ovog jutra ide na živce, uz činjenicu da sam gladna, da

nisam dobro spavala, i da su me sada komarci našli. Komarci me uvek nalaze. Kada god iskoračim napolje, kao da čuju poziv na večeru i već se pljeskam po vratu i licu.

Ričard poziva našeg tragača, Afrikanca: „Klarens, dođi ovamo! Vidi šta nam je sinoć prošlo kroz logor.“

Klarens je pio kafu kraj logorske vatre sa gospodinom i gospođom Macunagom. Sada nam polako prilazi, sa limenom šoljom za kafu, pa čuča da pogleda otisak.

„Svež je“, kaže Ričard, novopečeni stručnjak za afričku divljinu. „Siguran sam da je tu sinoć prošao lav.“

„Nije lav“, kaže Klarens. Škilji ka nama, a njegovo lice boje abonosa presijava se na jutarnjem suncu. „Leopard.“

„Zašto si toliko siguran? To je samo jedan otisak šape?“

Klarens prolazi prstom kroz vazduh iznad otiska. „Vidite, ovo je prednja šapa. Okruglasta je, kao leopardova.“ Ustaje i osmatra okolinu. „I to je samo jedna životinja, što znači da ovaj lovi sam. Da, ovo je leopard.“

Gospodin Macunaga fotografiše otisak svojim ogromnim nikonom, koji ima tele-foto objektiv, i izgleda poput naprave koja se lansira u svemir. On i njegova supruga odeveni su u identične safari bluze i smeđe pantalone, sa pamučnim ešarpama i šeširima širokih oboda. Potpuno su istovetno obučeni, do najsitnijeg detalja. Takve parove ćete sretati na turističkim odredištima širom sveta, i prosto vam dođe da se zapitate: da li se oni ujutru probude i pomisle: *Hajde danas da zasmajavamo čitav svet?*

Dok se sunce diže na nebu i briše senke koje su tako jasno ocrtale otisak šape, ostali fotografišu, utrkuju se sa sve jačim svetlom. Čak i Eliot vadi džepni foto-aparat, ali ja mislim da je to samo zato što svi to rade, a on ne želi ni po čemu da se razlikuje.

Jedino ja nisam otišla po aparat. Ričard snima dovoljno fotografija za nas oboje, i to koristi kanon, *isti aparat koji koriste fotografi* Nešenel džiografika! Ja odlazim u senku, ali čak i tu, zaklonjena od sunca, osećam kako mi znoj curi ispod pazuha. Temperatura već raste. U afričkoj divljini svaki dan je vreo.

„Sada shvatate zašto sam rekao da noću ne izlazite iz šatora“, kaže Džoni Posthumus.

Naš vodič je prišao toliko tiho da nisam ni bila svesna da se vratio sa reke. Okrećem se i vidim ga kako stoji iza mene. Veoma zloslutno prezime, Posthumus, ali nam je on rekao da je kod Bura prilično često. Na njegovom licu vidim da potiče od snažnih i izdržljivih holandskih naseljenika. Ima od sunca posvetlelu plavu kosu, plave oči, snažne, preplanule noge u svetlosmeđem šorcju. Njemu komarci kao da ne smetaju, baš kao ni vrućina, i ne nosi šešir, ničim se ne maže. Od odrastanja u Africi koža mu je očvrsla, postao je imun na sve neprijatnosti.

„Prošla je nešto pred zoru“, kaže Džoni, pa pokazuje čestar na ivici našeg logora. „Izašla je iz onog žbunja, došetala do vatre i pogledala me. Prelepa cura, krupna i zdrava.“

Ja sam zapanjena koliko je on smiren. „Ti si je *stvarno* video?“

„Tu sam sedeo i palio vatru za doručak kada se pojavila.“

„Šta si uradio?“

„Uradio sam ono što sam vam rekao da uradite u takvoj situaciji. Ustao sam i ispravio se. Pustio sam je da mi dobro osmotri lice. Lovina poput zebri i antilopa uvek ima oči sa strane, ali su oči predatora napred. Mački uvek pokaži lice. Da vidi gde su ti oči, pa da zna da si i ti predator. Dobro će razmisliti pre nego što napadne.“ Džoni se osvrće da pogleda sedmoro klijenata koji mu plaćaju da ih održi u životu, tu daleko od civilizacije. „To ne smete da zaboravite, važi? Što dublje budemo išli u divljinu, nailazićemo na više velikih mačaka. Ako sretnete neku, uspravite se, da delujete što veći. Pogledajte je pravo u lice. I šta god da radite, nemojte da bežite. Tako ćete imati veće izgleda da preživite.“

„Ti si se suočio s leopardom“, kaže Eliot. „Što je nisi upotrebio?“ Pokazuje pušku koju Džoni uvek nosi preko ramena.

Džoni odmahuje glavom. „Neću da pucam na leoparda. Neću da ubijem nijednu veliku mačku.“

„Ali čemu onda puška? Ako ne da se zaštititiš?“

„Njih je na svetu ostalo vrlo malo. Ovo je njihova zemlja, a mi smo uljezi. Ako bi leopard jurnuo na mene, mislim da ne bih mogao da ga ubijem. Čak ni da spasem sopstveni život.“

„Ali to ne važi za nas, je li tako?“ Eliot se nervozno smeje i redom gleda svoje saputnike. „Pucao bi na leoparda da zaštitíš nas, zar ne?“

Džoni odgovara uz ironičan osmeh. „Videćemo.“

Oko podneva smo se spakovali i spremni smo za put dublje u divljinu. Džoni je za volanom dok se Klarens vozi na osmatračkom sedištu, koje štrči ispred branika. Meni to deluje kao opasno mesto, noge mu vise i bio bi lak plen da ga zaskoči lav. Ali Džoni nas uverava da smo bezbedni dokle god se držimo vozila, pošto predatori misle da smo svi deo jedne ogromne životinje. *Ali ako izađete iz kamiona, postajete hrana. Je li to svima jasno?*

Da, jasno. Poruka primljena.

Ovde uopšte nema puteva, već samo blago ulegnuće u travi, gde je raniji prolazak točkova sabio suhu zemlju. Dovoljan je prolazak samo jednog kamiona da u predelu ostanu tragovi koji traju mesecima, kaže Džoni, ali ja ne verujem da mnogi zalaze ovako duboko u Deltu. Sada smo na tri dana vožnje od piste na koju smo sleteli, i nismo u divljini primetili nijedno drugo vozilo.

Pre samo četiri meseca, dok smo sedeli u našem london-skom stanu, a kiša dobovala po prozorima, ja nisam verovala da ovakva divljina zapravo postoji. Kada me je Ričard pozvao za kompjuter da mi pokaže safari u Bocvani koji je hteo da uplati za odmor, videla sam slike lavova i nilskih konja, nosoroga i leoparda, iste poznate životinje kakve srećete u zoološkom vrtu. Tako sam nešto i zamislila, ogromni zoo-vrt sa udobnim bungalovima i putevima. Bar sa putevima. Na veb-stranici je pisalo da će biti i „kampovanja u divljini“, ali sam zamišljala

lepe velike šatore sa tuš-kabinom i ve-ceom. Nisam mislila da ću plaćati za zadovoljstvo da nuždu vršim u žbunju.

Ričardu takve neprijatnosti nimalo ne smetaju. Na njega Afrika deluje kao opijat, kao da leti više od Kilimandžara, i dok se vozimo, neprekidno škljoca foto-aparatom. Na sedištu iza nas foto-aparat gospodina Macunage kao da odgovara Ričardovom, škljocaj za škljocaj, ali on ima duži objektiv. Ričard to neće priznati, ali njega muči zavist zbog tog objektiva, i kad se vratimo u London, verovatno će odmah otići na internet da sazna koliko košta oprema gospodina Macunage. Tako se savremeni muškarci nadmeću i bore, ne kopljem i mačem, već kreditnim karticama. Moja platinasta je jača od tvoje zlatne. Siroti Eliot sa svojom uniseks minoltom ostao je daleko iza njih, ali mislim da njega nije briga, zato što ponovo sedi u zadnjem redu, sa Vivijan i Silvijom. Osvrćem se da ih pogledam i na tren vidim odlučno lice gospođe Macunage. Ona je isto večito vedra i na sve spremna. Sigurna sam da ni ona nije zamišljala da će na odmoru srati u žbunju.

„Lavovi! Lavovi!“, viče Ričard. „Eno tamo!“

Foto-aparati brže škljocaju dok se mi toliko približavamo da vidimo crne muve na sapima lava. U blizini su tri ženke, valjaju se u senci olovnog drveta. Iznenada se iza mene čuje glasan razgovor na japanskom i okrećem se i vidim da je gospodin Macunaga naglo ustao. Njegova žena ga vuče za bluzu, očajnički pokušava da ga spreči da iskoči iz kamiona zarad boljeg snimka.

„Sedi! Smesta!“, grmi Džoni glasom koji niko, ni čovek ni zver, nipošto ne može da ignoriše. „Smesta!“

Gospodin Macunaga smesta seda. Čak i lavovi deluju zapajano, i svi zure u mehaničko čudovište sa osamnaest pari ruku.

„Sećaš se šta sam ti rekao, Isao?“, grdi ga Džoni. „Ako izađeš iz kamiona, *mrtav* si.“

„Uzbudio sam. Zaboravio“, šapuće gospodin Macunaga, i obara glavu kao da se izvinjava.

„Slušaj, ja se trudim da budete bezbedni.“ Džoni duboko uzdiše i tiho kaže: „Izvinite što sam vikao. Ali lani je jedan kolega pratio divljač sa dva klijenta. Pre nego što je uspeo da ih zaustavi, obojica su iskočila iz kamiona da snimaju. Lavovi su ih zaskočili očas posla.“

„Hoćeš da kažeš – ubili su ih?“, pita Eliot.

„Lavovi su, Eliote, stvoreni da to rade. Zato, molim vas da uživajte u prizorima, ali samo iz kamiona, u redu?“ Džoni se smeje da razbije napetost, ali smo mi svi sada pokunjeni, grupa nestašne dece kojoj je neko očitao bukvicu. Kamere sada manje žustro škljocaju, fotografije se snimaju da bi se prikrla naša nelagoda. Svi smo zapanjeni koliko se žestoko Džoni okomio na gospodina Macunagu. Zurim u Džonijeva leđa, koja se dižu odmah ispred mene, a mišići u njegovom vratu štrče kao debele vene. Ponovo pokreće motor. Ostavljamo lavove i vozimo dalje, do sledećeg logorišta.

Sa zalaskom sunca vadi se piće. Pošto je pet šatora razapeto, a vatra zapaljena, tragač Klarens otvara aluminijumski sanduk sa koktelima koji se čitavog dana truckao pozadi u kamionu, i ređa flaše džina i viskija, votke i amarule. To poslednje piće mi je postalo posebno drago, slatki gusti liker od afričkog drveta marula. Ima ukus kao hiljadu opojnih kalorija kafe i čokolade, kao nešto što bi dete krišom otpilo kada majka ne gleda. Klarens mi namiguje dok mi pruža čašu, kao da sam nevaljalo dete u društvu, pošto svi ostali piju pića za odrasle, kao što su džin-tonik ili čisti viski. To je deo dana kada pomišljam da je lepo biti u Africi. Kada se neudobnosti proteklog dana, bube i napetost između Ričarda i mene rastoje u prijatnu, pripitu izmaglicu, mogu da se zavalim u logorsku stolicu i posmatram zalazak sunca. Dok Klarens sprema jednostavnu večeru, čorbu s mesom, hleb i voće, Džoni oko perimetra razapinje žicu sa zvoncima, koja će nas upozoriti ako se nešto ušunja u

logor. Primećujem da se Džonijeva silueta iznenada ukočila naspram sunčevog sjaja i on diže glavu kao da njuši vazduh, upija hiljadu mirisa čijeg postojanja ja uopšte nisam ni svesna. Kao da je i on stvorenje iz divljine, toliko u potpunosti u svom prirodnom okruženju da gotovo očekujem da će otvoriti usta i zarikati kao lav.

Okrećem se ka Klarensu, koji meša lonac u kome vri. „Koliko dugo već radiš sa Džonijem?“, pitam.

„Sa Džonijem? Prvi put.“

„Nikada ranije nisi bio njegov tragač?“

Klarens žustro tresе biber u čorbu. „Moj rođak je Džonijev tragač. Ali ove nedelje je Abraham morao da ostane u svom selu za sahranu. Zamolio me da ga zamenim.“

„A šta je Abraham rekao o Džoniju?“

Klarens se kezi, a beli zubi mu sijaju na suncu. „O, moj rođak priča mnogo priča o njemu. Mnogo priča. Misli da je Džoni trebalo da se rodi kao Šangan, pošto je isti kao mi. Samo s belim licem.“

„Šangan? Je li to tvoje pleme?“

On klima glavom. „Mi potičemo iz provincije Limpopo. U Južnoj Africi.“

„To je taj jezik na kome vas dvojica ponekad razgovarate?“

On se smeje kao da je uhvaćen na delu. „Kad ne želimo da vi znate o čemu pričamo.“

Pretpostavljam da u tim razgovorima nema ničег laskavog. Gledam ostale dok sede oko logorske vatre. Gospodin i gospođa Macunaga marljivo razgledaju nove fotografije na njegovom aparatu. Vivijan i Silvija su se izvalile u kratkim majicama, i šire feromone zbog kojih siroti, nespretni Eliot kao i obično molećivo traži njihovu pažnju. *Devojke, da vam nije hladno? Hoćete da vam donesem duks? Jeste li za još jedan džin-tonik?*

Ričard izlazi iz našeg šatora u čistoj majici. Pored mene ga čeka prazna stolica, ali on prolazi dalje. Umesto toga seda pored Vivijan, pa uključuje sav svoj šarm. *Kako ti se sviđa safari? Jesi li*

nekada bila u Londonu? Poslaću tebi i Silviji potpisan primerak Blekdžeka kada izađe.

Oni svi, naravno, znaju ko je on. U roku od sat vremena pošto nekoga upozna, Ričard vešto ubacuje informaciju da je on pisac trilera Ričard Renik, tvorac britanskog tajnog agenta Džekmena Tripa. Nažalost, niko od njih nikada nije čuo ni za Ričarda ni za njegovog junaka, zbog čega je prvi dan na safariju protekao pomalo neprijatno. Sada se, međutim, vratio u formu i radi ono u čemu je najbolji: očarava publiku. Mislim da preteruje. Da baš preteruje. Ali budem li se zbog toga kasnije požalila, tačno znam šta će reći. *Pisci moraju tako, Mili. Moramo da budemo druželjubivi, da vrbujemo nove čitaoce.* Baš čudno kako Ričard nikada ne gubi vreme da bude druželjubiv sa staricama, već samo sa mladim i ako je moguće zgodnim devojkama. Sećam se kako je taj isti šarm upotrebio sa mnom, pre četiri godine, kada je potpisivao *Opciju ubistva* u knjižari u kojoj sam radila. Kada je Ričard u formi, potpuno je neodoljiv, i sada ga vidim kako gleda Vivijan na način na koji mene nije gledao godinama. Stavlja goloaz između usana i naginge se napred da dlanom zaštititi plamen svog srebrnog upaljača, baš kao što bi to učinio njegov junak Džekmen Trip, muževno i otmeno.

Prazna stolica pored mene deluje mi kao crna rupa, isisava svu radost iz mene. Taman hoću da ustanem i da se vratim u šator kada iznenada Džoni seda na tu stolicu pored mene. Ništa ne govori, već samo pogledom prelazi preko društva, kao da nas procenjuje, i ja se pitam šta vidi kada gleda mene. Jesam li i ja poput svih drugih rezigniranih supruga i devojaka koje su odvučene u afričku divljinu da bi udovoljile safari fantazijama svojih muškaraca?

Njegov pogled me uznemirava i primorana sam da prekinem tišinu. „Da li ta zvonca na perimetru zaista deluju?“, pitam. „Ili su samo tu da bismo se mi osećali bezbednije?“

„Služe kao prvo upozorenje.“

„Sinoć ih nisam čula, kada je leopard ušao u logor.“

„Ja jesam.“ On se naginje napred i baca još drveta na vatru. „Verovatno ćemo ih noćas opet čuti.“

„Misliš da se u blizini šunja još leoparda?“

„Sada su tu hijene.“ Pokazuje u tamu koja se diže iza našeg vatrom obasjanog kruga. „Ima ih jedno pet-šest, i upravo nas gledaju.“

„Molim?“ Zagledala sam se u noć. Tek tada primećujem odraz u sjajnim očima koje nas posmatraju.

„One su strpljive. Čekaju da vide hoće li biti neke odbačene hrane. Ako odeš tamo sama, ti ćeš im biti hrana.“ Sleže ramenima. „A zato ste mene angažovali.“

„Da ne završimo kao jelo.“

„Ništa ne bih zaradio da gubim previše klijenata.“

„Koliko je to previše?“

„Vi biste bili tek treći.“

„To je šala, zar ne?“

On se osmehuje. Mada je otprilike Ričardov vršnjak, čitav život proveden na afričkom suncu urezao mu je brazde oko očiju. Spušta mi dlan na ruku da me umiri, pošto on nije čovek koji nepotrebno dodiruje druge. „Da, šala. Nikada nisam izgubio klijenta.“

„Nikad nisam sigurna kada si ozbiljan.“

„Kada budem ozbiljan, biće ti jasno.“ Okreće se ka Klarensu, koji mu je upravo nešto rekao na šanganu. „Večera je spremna.“

Pogledavam Ričarda, da vidim je li primetio kako Džoni razgovara sa mnom, je li primetio Džonijevu šaku na mojoj ruci. Ričard je, međutim, toliko usredsređen na Vivijan, kao da sam ja nevidljiva.

„Pisci moraju tako da se ponašaju“, predvidljivo kaže Ričard dok te noći ležimo u šatoru. „Samo sakupljam nove čitaoc.“ Razgovaramo šapatom, zato što je platno tanko, a šatori blizu

jedan drugome. „Sem toga, osećam se pomalo zaštitnički. Same su, dve devojke ovde u divljini. Prilična je to avantura kad ti je samo dvadeset i neka, zar ne? Moraš zbog toga da im se diviš.“

„Eliot im se očigledno divi“, primećujem.

„Eliot bi se divio svakoj osobi sa dva X hromozoma.“

„Znači da nisu baš same. On se prijavio na ovaj put samo da bi im pravio društvo.“

„A to im je sigurno naporno. To što sve vreme visi oko njih i čežnjivo ih gleda.“

„One su ga pozvale. Bar tako Eliot kaže.“

„Pozvale su ga iz sažaljenja. Prišao im je u nekom noćnom klubu, čuo da idu na safari. Verovatno su rekle: *Hej, a što ne bi i ti doživeo afričku divljinu!* Siguran sam da im nije palo na pamet da će stvarno pristati.“

„A zašto ga ti uvek spuštaš? Meni deluje kao veoma fin čovek. I baš mnogo toga zna o pticama.“

Ričard prezrivo frkće. „To je *tako* privlačno kod jednog muškarca.“

„Šta je s tobom? Što si toliko nadrždan?“

„Mogao bih ja tebe isto da pitam. Ja samo ćaskam sa mladim ženama i ti to ne možeš da podneseš. Njih dve bar *znaju* da se dobro provode. Da uživaju u duhu događaja.“

„Ja se trudim da uživam, stvarno. Ali nisam ni slutila da će ovde biti tako surovo. Očekivala sam...“

„Mekane peškire i čokolade na jastuku.“

„Pa priznaj mi bar nešto. Ovde sam, zar ne?“

„Ali sve vreme kukaš. Ovaj safari je bio moj san. Nemoj da mi ga pokvariš.“

Više ne šapućemo i sigurna sam da nas ostali čuju, ako su još budni. Znam da je Džoni budan, pošto drži stražu u prvoj smeni. Zamišljam ga kako sedi pored logorske vatre, sluša naše glasove, čuje narastajuću napetost. Sigurno je svestan da ona postoji. Džoni Posthumus je čovek kome ništa ne može da promakne, i zato ume da preživi na ovom mestu, gde zvuk

zvonceta na žici predstavlja razliku između života i smrti. Koliko mi njemu sigurno delujemo kao beskorisni, plitki ljudi. Koliko je bračnih brodoloma video, koliko je samoživih ljudi Afrika ponizila? Divljina nije samo destinacija za odmor; ovde naučiš koliko si istinski beznačajan.

„Izvini“, šapućem i hvatam Ričarda za ruku. „Nisam želela ovo da ti kvarim.“

Mada se moji prsti stežu oko njegovih, on mi ne uzvraća stiskom. Njegova šaka mi pod prstima deluje kao nešto mrtvo.

„Sve si mi pokvarila. Znam da tebi ovo nije bio idealan odmor, ali pobogu, dosta više s tom mračnom facom. Vidi kako Silvija i Vivijan uživaju! Čak i gospođa Macunaga uspeva da bude vedra.“

„Možda je to zbog ovoliko pilula protiv malarije“, odgovaram slabašno. „Doktor je rekao da mogu da izazovu depresiju. Rekao je da neki ljudi od njih čak i polude.“

„Pa, *meni* meflokin ništa ne smeta. I devojke ga piju, i vidi kako su vesele.“

Opet devojke. Većito me poredi sa devojčkama, koje su devet godina mlađe od mene, devet godina mršavije i svežije. Posle četiri godine deljenja istog stana, istog ve-cea, kako bilo koja žena i dalje može da deluje zanimljivo?

„Trebalo bi da prestanem da ih uzimam“, kažem.

„Šta, pa da dobiješ malariju? E to ti je baš pametno.“

„A šta hoćeš da uradim? Ričarde, reci mi šta hoćeš da uradim.“

„Ne znam.“ Uzdiše i okreće mi leđa. Leđa su mu poput hladnog betona, zid iza koga je njegovo srce, zaključano tamo gde ne mogu da ga dodirnem. Trenutak kasnije tiho govori: „Ne znam šta će ovo biti sa nama.“

Ali ja znam šta će biti sa Ričardom. On će me ostaviti. Udaljava se od mene već mesecima, tako neprimetno, tako postepeno da sam do sada to odbijala da vidim. Mogla bih to objasniti sa: *O, oboje smo u poslednje vreme imali toliko mnogo posla*. On je žurio da završi rukopis *Blekdžeka*. Ja sam imala

pune ruke posla sa godišnjim popisom u knjižari. Sve će među nama opet biti dobro kada nam se životi ponovo uspore. Tako sam sebi govorila.

Van našeg šatora, noć su ispunili zvuci Delte. Ulogorili smo se nedaleko od reke, gde smo ranije videli nilske konje. Mislim da ih sada čujem, zajedno sa kreštanjem, dozivanjem i ječanjem bezbrojnih drugih stvorenja.

U našem šatoru, međutim, vlada potpuna tišina.

Znači, tu je ljubav došla da umre. U šatoru, u divljini, u Africi. Da smo kod kuće u Londonu, ja bih ustala iz kreveta, obukla se i otišla kod drugarice, na čašu brendija i rame za plakanje. Ovde sam, međutim, zarobljena unutar platna, okružena stvorenjima koja žele da me pojedu. Ogoljena klaustrofobija budi u meni očajničku želju da se probijem iz šatora, da vrišteći otrčim u noć. To je sigurno zbog tih tableta protiv malarije, one mi prave kaos u mozgu. Želim da su razlog tablete, zato što bi to značilo da nisam ja kriva što se osećam beznadežno. Stvarno moram prestati da ih pijem.

Ričard je utonuo u dubok san. Kako može da tako mirno spava, dok se meni čini da se raspadam? Slušam ga kako diše, tako opušteno, tako ravnomerno. Zvuk njegove nebrige.

I dalje duboko spava kada se ja sutradan budim. Dok se blede svetlo zore šunja kroz porube našeg šatora, užasnuta razmišljam o danu koji predstoji. Još jedna naporna vožnja dok sedimo jedno pored drugog, pokušavamo da budemo učtivi jedno prema drugome. Još jedan dan rasterivanja komaraca i piškenja u žbunju. Još jedno veće gledanja Ričarda kako flertuje i osećanja nove pukotine u srcu. Mislim da ovaj odmor nikako ne može biti gori.

A onda čujem ženske krike.